

Bruxelles, 1. travnja 2026.
(OR. en)

7954/26

**Međuinstitucijski predmet:
2025/0417 (COD)**

**AGRI 243
AGRILEG 75**

POP RATNA BILJEŠKA

Od: Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ

Datum primitka: 31. ožujka 2026.

Za: Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije

Br. dok. Kom.: COM(2026) 142 final

Predmet: IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU o provedbi članka 29. Uredbe (EU) 2018/848 Europskog parlamenta i Vijeća o ekološkoj proizvodnji i označivanju ekoloških proizvoda, o prisutnosti proizvoda i tvari koji nisu odobreni u skladu s člankom 9. stavkom 3. prvim podstavkom Uredbe (EU) 2018/848 za upotrebu u ekološkoj proizvodnji i o ocjeni nacionalnih pravila iz članka 29. stavka 5.

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2026) 142 final.

Priloženo: COM(2026) 142 final

Bruxelles, 31.3.2026.
COM(2026) 142 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

o provedbi članka 29. Uredbe (EU) 2018/848 Europskog parlamenta i Vijeća o ekološkoj proizvodnji i označivanju ekoloških proizvoda, o prisutnosti proizvoda i tvari koji nisu odobreni u skladu s člankom 9. stavkom 3. prvim podstavkom Uredbe (EU) 2018/848 za upotrebu u ekološkoj proizvodnji i o ocjeni nacionalnih pravila iz članka 29. stavka 5.

{SWD(2026) 95 final}

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

o provedbi članka 29. Uredbe (EU) 2018/848 Europskog parlamenta i Vijeća o ekološkoj proizvodnji i označivanju ekoloških proizvoda, o prisutnosti proizvoda i tvari koji nisu odobreni u skladu s člankom 9. stavkom 3. prvim podstavkom Uredbe (EU) 2018/848 za upotrebu u ekološkoj proizvodnji i o ocjeni nacionalnih pravila iz članka 29. stavka 5.

Pokrata	Objašnjenje
EFSA	Europska agencija za sigurnost hrane
EU	Europska unija
MRO	maksimalna razina ostataka
OFIS	Informacijski sustav za ekološku poljoprivredu („Organic Farming Information System”)
LOQ	granica kvantifikacije
LOD	granica određivanja

I. UVOD

Ekološka poljoprivreda ključan je element zajedničke poljoprivredne politike EU-a. Udio zemljišta koje se koristi za ekološku poljoprivredu stalno raste te danas iznosi 11 %, a potrošači sve češće kupuju ekološku hranu, koja je prepoznatljiva po logotipu EU-a. Proizvodnja i označivanje ekoloških proizvoda uređeni su Uredbom (EU) 2018/848 Europskog parlamenta i Vijeća¹ (dalje u tekstu: „Uredba o ekološkoj proizvodnji”), koja se primjenjuje od siječnja 2022., kao i delegiranim i provedbenim uredbama donesenima na temelju nje, kojima se utvrđuju detaljna pravila za ekološku proizvodnju.

U skladu s člankom 29. stavkom 4. Uredbe o ekološkoj proizvodnji Komisija „do 31. prosinca 2025. mora Europskom parlamentu i Vijeću podnijeti izvješće o provedbi mjera poduzetih u slučaju prisutnosti proizvoda i tvari koji nisu odobreni za upotrebu u ekološkoj proizvodnji i o ocjeni nacionalnih pravila iz članka 29. stavka 5. Uredbe o ekološkoj proizvodnji. Tom se izvješću prema potrebi može priložiti zakonodavni prijedlog za daljnje usklađivanje.”

Ekološki proizvodi i proizvodi iz prijelaznog razdoblja podliježu posebnim pravilima, posebno onima o aktivnim tvarima koje su odobrene za upotrebu u ekološkoj proizvodnji, kako je utvrđeno u Prilogu I. Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2021/1165², a prisutnost ostataka

¹. Uredba (EU) 2018/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o ekološkoj proizvodnji i označivanju ekoloških proizvoda te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 (SL L 150, 14.6.2018., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/848/2025-03-25>).

². Provedbena uredba Komisije (EU) 2021/1165 od 15. srpnja 2021. o odobravanju određenih proizvoda i tvari za upotrebu u ekološkoj proizvodnji i utvrđivanju njihovih popisa (SL L 253, 16.7.2021., str. 13., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/1165/oj).

proizvoda ili tvari koji nisu odobreni za upotrebu u ekološkoj proizvodnji u bilo kojoj fazi lanca opskrbe mora se na odgovarajući način ispitati kako bi se zajamčio integritet ekoloških proizvoda.

Nadalje, radi jamčenja sigurnosti potrošača uredbama (EZ) br. 396/2005³ i (EU) 2017/625⁴ Europskog parlamenta i Vijeća uređuju se službene kontrole i ostaci pesticida u hrani i hrani za životinje. Te se odredbe primjenjuju i na ekološke proizvode.

Svake godine EFSA objavljuje rezultate o prisutnosti ostataka u hrani, među ostalim u ekološkim proizvodima⁵. Od 7074 uzorka označena kao ekološki i ispitana 2023. njih 80 % nije sadržavalo ostatke koji se mogu količinski odrediti, 19 % sadržavalo je ostatke ispod razine ili na razini MRO-a (od čega su 94,6 % bile tvari na bazi bakra), a u samo 0,9 % uzoraka utvrđena je prisutnost ostataka iznad MRO-a.

Ovo izvješće Komisije Europskom parlamentu i Vijeću s jedne se strane temelji na izvješćima o onečišćenju koja su države članice dostavile u posljednje tri godine⁶ o svojim službenim istragama onečišćenja ekoloških proizvoda i proizvoda iz prijelaznog razdoblja, a s druge se strane temelji na zaključcima namjenske studije EFSA-e o 21 tvari koja nije odobrena za upotrebu u ekološkoj proizvodnji i koja je u OFIS-u 2021. i 2022. prijavljena kao najčešće prisutna u ekološkim proizvodima⁷. Za svaku tvar EFSA je ispitala relevantne informacije kako bi utvrdila moguće izvore onečišćenja, kao što su ostaci u tlu, voda za navodnjavanje, zanošenje prskanjem iz konvencionalne poljoprivrede, biocidi i drugi izvori. Studija iznosi korisnu znanstvenu osnovu za razumijevanje mogućih uzroka i izvora tih tvari kad su prisutne u proizvodima koji su označeni kao ekološki.

Studija EFSA-e ukazuje na to da je prisutnost ostataka pesticida manje vjerojatna u ekološkim proizvodima nego u usporedivim konvencionalnim proizvodima. Vjerojatnost pojave 21 ispitane tvari koja nije odobrena za upotrebu u ekološkoj proizvodnji u proizvodima označenima kao ekološki kretala se od 0,04 % do 3,95 %, a u neekološkim proizvodima od

³. Uredba (EZ) br. 396/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. veljače 2005. o maksimalnim razinama ostataka pesticida u ili na hrani i hrani za životinje biljnog i životinjskog podrijetla i o izmjeni Direktive Vijeća 91/414/EEZ (SL L 70, 16.3.2005., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2005/396/oj>).

⁴. Uredba (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o službenim kontrolama i drugim službenim aktivnostima kojima se osigurava primjena propisa o hrani i hrani za životinje, pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja, o izmjeni uredaba (EZ) br. 999/2001, (EZ) br. 396/2005, (EZ) br. 1069/2009, (EZ) br. 1107/2009, (EU) br. 1151/2012, (EU) br. 652/2014, (EU) 2016/429 i (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća, uredaba Vijeća (EZ) br. 1/2005 i (EZ) br. 1099/2009 i direktiva Vijeća 98/58/EZ, 1999/74/EZ, 2007/43/EZ, 2008/119/EZ i 2008/120/EZ te o stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 854/2004 i (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 89/608/EEZ, 89/662/EEZ, 90/425/EEZ, 91/496/EEZ, 96/23/EZ, 96/93/EZ i 97/78/EZ te Odluke Vijeća 92/438/EEZ (Uredba o službenim kontrolama) (SL L 95, 7.4.2017., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/625/oj>).

⁵. *The 2023 EU report on pesticide residues in food*: <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/9398>.

⁶. U skladu s člankom 29. stavkom 9. Uredbe o ekološkoj proizvodnji i na temelju predložka utvrđenog u Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2023/1195 od 20. lipnja 2023. o utvrđivanju pravila o pojedinostima i obliku informacija koje države članice trebaju staviti na raspolaganje o rezultatima službenih istraga u slučajevima onečišćenja proizvodima ili tvarima koji nisu odobreni za upotrebu u ekološkoj proizvodnji (SL L 158, 21.6.2023., str. 65., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2023/1195/oj).

⁷. *Findings of not authorised substances in food and feed certified as organic*, povezana publikacija EFSA-e 2025.: EN-9524: <https://www.efsa.europa.eu/en/supporting/pub/en-9524>.

0,18 % do 17,5 %. U studiji se naglašava i potreba za sustavnim pokretanjem istraga o mogućoj aktivnoj upotrebi tvari koje nisu odobrene za upotrebu u ekološkoj proizvodnji te se preporučuje provođenje dodatnih ispitivanja (npr. analiza tla, vode ili druge analize) ovisno o utvrđenoj tvari.

U pratećem Radnom dokumentu službi Komisije navode se cjelokupni nalazi iz izvješća o onečišćenju za tu 21 tvar.

II. SLUŽBENE ISTRAGE

Člankom 29. stavkom 1. Uredbe o ekološkoj proizvodnji utvrđuju se mjere koje treba poduzeti ako su u ekološkim proizvodima ili proizvodima iz prijelaznog razdoblja prisutni proizvodi ili tvari koji nisu odobreni za upotrebu u ekološkoj proizvodnji. Tom se odredbom propisuje da se odmah provede službena istraga ako nadležno tijelo ili, prema potrebi, kontrolno tijelo ili kontrolna ustanova: (i) primi **potkrijepljene** informacije o prisutnosti proizvoda ili tvari koji nisu odobreni za upotrebu u ekološkoj proizvodnji; (ii) subjekt ga obavijesti da je sumnja potkrijepljena ili da je nije bilo moguće otkloniti; ili (iii) samo utvrdi prisutnost proizvoda ili tvari koji nisu odobreni za upotrebu u ekološkoj proizvodnji u ekološkom proizvodu ili proizvodu iz prijelaznog razdoblja.

Iako se pojam potkrijepljenih informacija mogao različito tumačiti u državama članicama, kao polazište za pokretanje službenih istraga u pravilu se uzimaju rezultati laboratorijskih ispitivanja.

Tehnička pitanja povezana s analitičkim rezultatima

Tumačenje rezultata laboratorijskih ispitivanja o prisutnosti ostataka temelji se na sveobuhvatnom skupu pravno obvezujućih pravila utvrđenih u Uredbi (EZ) br. 396/2005 kako bi se zajamčila sigurnost hrane i hrane za životinje. Baza podataka EU-a o pesticidima⁸ služi kao referentni izvor informacija zajedno s relevantnim tehničkim smjernicama dostupnima na razini EU-a⁹.

Dostupne su metode koje omogućuju istodobno određivanje više vrsta ostataka za potrebe analize ostataka većine aktivnih tvari koje se upotrebljavaju u pesticidima u skladu s definicijom ostataka pesticida utvrđenom u Uredbi (EZ) br. 396/2005. Mnoge dostupne metode imaju LOQ¹⁰ od svega 0,001 mg/kg. Nadalje, u slučaju nepostojanja posebnog MRO-a primjenjuje se zadana vrijednost od 0,01 mg/kg, osim za određene kombinacije aktivnih tvari i prehrambenih proizvoda za koje su utvrđeni posebni LOQ-i.

⁸. [Baza podataka EU-a o pesticidima.](#)

⁹. [https://webgate.ec.europa.eu/dyna2/pgd/.](https://webgate.ec.europa.eu/dyna2/pgd/)

¹⁰. LOQ je sinonim za LOD, za koji je utvrđena definicija u članku 3. stavku 2. točki (f) te uredbe kako slijedi: „(f) granica određivanja (LOD) znači potvrđena najniža koncentracija ostataka koja se može količinski odrediti i o kojoj se može izvijestiti putem rutinskog praćenja uz pomoć potvrđenih metoda kontrola.”

Ključno je da laboratoriji pri analizi ostataka pesticida u hrani i hrani za životinje slijede postupke analitičke kontrole kvalitete i validacije metoda¹¹ te da se uz rezultate laboratorijskih ispitivanja ostataka pesticida navede odgovarajuća mjerna nesigurnost.

Za određene ekološke proizvode koji se podvrgavaju preradi, primjerice sušenju ili destilaciji, može se primijeniti faktor prerade kako bi se prilagodili rezultati laboratorijskih analiza ostataka. Faktori prerade su specifični za odgovarajući postupak, proizvod i aktivnu tvar. Od listopada 2018. EFSA objavljuje sveobuhvatan popis faktora prerade s indikativnim vrijednostima za brojne kombinacije pesticida/proizvoda/postupaka¹². Dostupan je i informativni dopis o članku 20. Uredbe (EZ) br. 396/2005 u pogledu faktora prerade, prerađene i mješovite hrane i hrane za životinje¹³.

Pokretanje službenih istraga

Ako nadležno tijelo ili, prema potrebi, kontrolno tijelo ili kontrolna ustanova nakon dovršetka odgovarajućih postupaka zaključi da postoje potkrijepljene informacije o prisutnosti tvari koje nisu odobrene za upotrebu u ekološkoj proizvodnji u ekološkom proizvodu ili proizvodu iz prijelaznog razdoblja, mora odmah provesti službenu istragu kako bi utvrdilo izvor i uzrok te prisutnosti.

Čak i za tvari koje nisu odobrene za upotrebu u ekološkoj proizvodnji, a koje se mogu pojaviti prirodno, prirodna pojava ne može se unaprijed pretpostaviti kao razlog njihove prisutnosti te je potrebno provesti istragu kako bi se isključila mogućnost namjerne aktivne upotrebe. Isti pristup primjenjuje se i na tvari koje se ne pojavljuju prirodno, a čija prisutnost može biti posljedica pozadinskog onečišćenja, zanošenja, dalekosežnog prijenosa u zraku, navodnjavanja, industrijskih emisija ili drugih razloga. Stoga se ne može pretpostaviti da je izvor pozadinsko onečišćenje iz okoliša te je potrebno provesti službenu istragu. Ako je u prethodnim istragama zaključeno da ponovljena istovjetna onečišćenja nisu povezana s namjernom aktivnom upotrebom i ako je subjekt poduzeo mjere predostrožnosti kako bi izbjegao takvo onečišćenje, u slučaju budućih pojava možda neće biti potrebne dodatne istrage.

III. PROVEDBA ČLANKA 29. UREDBE O EKOLOŠKOJ PROIZVODNJI

Ovo se poglavlje temelji na odgovorima država članica na upitnik kojim su prikupljene informacije o provedbi članka 29. Uredbe o ekološkoj proizvodnji, kao i na dijelovima studije EFSA-e.

Rok za pokretanje službenih istraga

¹¹ [Postupci analitičke kontrole kvalitete i validacije metoda za analizu ostataka pesticida u hrani i hrani za životinje – SANTE/11312/2021 v2026.](#)

¹² [Europska baza podataka o faktorima prerade za ostatke pesticida u hrani.](#)

¹³ https://food.ec.europa.eu/document/download/071dce96-d916-4615-87fa-148f1491bfc8_en?filename=pesticides_mrl_guidelines_proc_imp_sante-2021-10704.pdf.

Većina država članica potvrdila je da se službene istrage provode odmah nakon primanja potkrijepljenih informacija, što varira od „istog dana” do „u roku od sedam dana”, ovisno o okolnostima kao što su raspoloživost osoblja, radno opterećenje ili potpunost dostupnih informacija.

Nekoliko država članica navelo je istrage najprije pokreću za svježere proizvode, proizvode s kraćim rokom valjanosti i proizvode koji su već prisutni na tržištu.

Utvrđivanje izvora i uzroka onečišćenja

Države članice izvijestile su da se ishodi istraga razlikuju, no većina procjenjuje da se u više od polovice svih službenih istraga (od 60 % do 80 %, ovisno o predmetnoj tvari) utvrdi izvor i uzrok onečišćenja. Nekoliko država članica prijavilo je znatno niže ili više stope od navedenih raspona.

Nekoliko država članica navelo je da se uzrok i izvor onečišćenja obično mogu utvrditi u slučaju domaće primarne proizvodnje, a da se stopa uspješnosti smanjuje u daljnjim fazama lanca opskrbe. Istaknule su da se za proizvode podrijetlom iz trećih zemalja često tvrdi da je uzrok onečišćenja zanošenje.

Trajanje službenih istraga

Trajanje službenih istraga znatno se razlikuje. Više od polovice država članica odgovorilo je da prosječno trajanje službene istrage iznosi od 20 do 30 dana, a druge su prijavile prosječno trajanje od 40 do 90 dana. Samo je jedna država članica prijavila da istrage u prosjeku traju između 2 i 5 dana. Člankom 29. stavkom 1. točkom (a) Uredbe o ekološkoj proizvodnji propisano je da se pri određivanju vremena potrebnog za dovršetak istrage mora uzeti u obzir trajnost proizvoda.

Države članice navele su sljedeće čimbenike kao razloge zbog kojih im je potrebno više vremena za dovršetak službenih istraga: (i) potreba za dodatnim uzorkovanjem; (ii) nepotpuna izvješća; (iii) složenost lanca opskrbe (vrsta i broj uključenih subjekata); (iv) potreba za suradnjom između različitih tijela i (v) drugi razlozi.

Status proizvoda tijekom službene istrage

Države članice odgovorile su da se, u skladu s člankom 29. stavkom 1. točkom (b) Uredbe o ekološkoj proizvodnji, obično zabranjuje stavljanje na tržište predmetnih proizvoda kao ekoloških proizvoda ili proizvoda iz prijelaznog razdoblja dok se ne dobiju rezultati istrage. Nekoliko država članica odgovorilo je da provedba te odredbe može biti problematična u slučaju svježih ekoloških proizvoda ili proizvoda iz prijelaznog razdoblja s kratkim rokom valjanosti.

Nekoliko država članica navelo je i da u slučaju vrlo niskih razina tvari koje nisu odobrene za upotrebu u ekološkoj proizvodnji (znatno ispod utvrđenog MRO-a za pesticide) ili u slučaju tvari koje se mogu pojaviti prirodno nadležno tijelo, kontrolno tijelo ili kontrolna ustanova mogu razmotriti mogućnost da se privremeno ne zabrani stavljanje predmetnih proizvoda na tržište kao ekoloških proizvoda. Takve se prakse možda trebaju dodatno istražiti.

Nakon završetka istrage

Države članice uspostavile su različite sustave prilagođene svojim administrativnim i kontrolnim strukturama kako bi nakon završetka istrage obavijestile druga kontrolna tijela i nadležna tijela, kao i subjekte u daljnjim fazama lanca opskrbe, o svojoj odluci.

Mogućnost očitovanja za predmetne subjekte

Sve države članice potvrdile su da se subjektima sustavno daje mogućnost očitovanja o rezultatima službenih istraga i da su obaviješteni o rokovima za podnošenje zahtjeva za drugo stručno mišljenje u skladu s pravilima utvrđenima u članku 35. Uredbe (EU) 2017/625.

Vođenje evidencije

Sve države članice odgovorile su da, u skladu s člankom 29. stavkom 3. Uredbe (EU) 2018/848, njihova nadležna tijela ili, prema potrebi, kontrolna tijela ili kontrolne ustanove, vode evidenciju o provedenim službenim istragama.

Korektivne mjere za sprečavanje budućeg onečišćenja

Države članice navele su (na temelju godišnjih provjera u okviru daljnjih inspekcija) da su u više od 90 % slučajeva subjekti poduzeli korektivne mjere kako bi se izbjeglo buduće onečišćenje. Kad korektivne mjere nisu poduzete, države članice navele su da u slučaju kritičnih nesukladnosti kontrolna tijela ili kontrolne ustanove suspendiraju ili povlače certifikat u skladu s jedinstvenim režimom utvrđenim u Prilogu I. Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2021/279¹⁴.

Nacionalna pravila na temelju članka 29. stavaka 5. i 7.

Člankom 29. stavkom 5. Uredbe o ekološkoj proizvodnji omogućuje se državama članicama koje su na temelju Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007¹⁵ utvrdile razine za tvari koje nisu odobrene za upotrebu u ekološkoj proizvodnji iznad kojih se proizvodi ne mogu stavljati na tržište kao ekološki da nastave primjenjivati ta pravila ako se njima ne onemogućuje stavljanje na tržište proizvoda iz drugih država članica koji su proizvedeni u skladu s Uredbom o ekološkoj proizvodnji.

Četiri države članice (Belgija, Italija, Rumunjska i Slovenija) izvijestile su da su zadržale navedene nacionalne razine te su potvrdile da ih ne primjenjuju na ekološke proizvode ili proizvode iz prijelaznog razdoblja iz drugih država članica. Potvrdile su i da se u svim slučajevima sustavno pokreću istrage.

- Belgija (samo Valonija) izvijestila je da primjenjuje prag 1,5 puta veći od postojećeg LOD-a iz Uredbe (EZ) br. 396/2005 za proizvode proizvedene ili prerađene isključivo u Valoniji ili uvezene iz trećih zemalja. Službena istraga uvijek se pokreće kad se utvrdi prisutnost tvari koje nisu odobrene za upotrebu u ekološkoj proizvodnji, a snižavanje

¹⁴. Provedbena uredba Komisije (EU) 2021/279 od 22. veljače 2021. kojom se utvrđuju detaljna pravila za provedbu Uredbe (EU) 2018/848 Europskog parlamenta i Vijeća o kontrolama i drugim mjerama kojima se osiguravaju sljedivost i sukladnost u ekološkoj proizvodnji i označivanju ekoloških proizvoda (SL L 62, 23.2.2021., str. 6., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/279/oj).

¹⁵. Uredba Vijeća (EZ) br. 834/2007 od 28. lipnja 2007. o ekološkoj proizvodnji i označivanju ekoloških proizvoda i stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 2092/91 (SL L 189, 20.7.2007., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2007/834/oj>).

klasifikacije proizvoda (tj. nedopuštanje stavljanja proizvoda na tržište kao ekološkog) nastupa kad se utvrde vrijednosti iznad nacionalnog praga.

- Italija je izvijestila da primjenjuje opći prag od 0,01 mg/kg za tvari koje nisu odobrene za upotrebu u ekološkoj proizvodnji (osim za fosfonsku kiselinu, za koju je privremeno dopušten viši prag). Proizvodi koji premašuju taj prag ne mogu se stavljati na tržište kao ekološki, neovisno o tome je li onečišćenje bilo namjerno.
- Rumunjska je izvijestila da primjenjuje nacionalni prag od 0,01 mg/kg za tvari koje nisu odobrene za upotrebu u ekološkoj proizvodnji. Svi slučajevi pozitivnog otkrivanja podliježu istrazi.
- Slovenija je izvijestila da primjenjuje LOQ analitičke metode, uzimajući pritom u obzir mjernu nesigurnost. Službena istraga pokreće se kad se taj nacionalni prag premaši. Ako je onečišćenje namjerno, certifikat se povlači za sve proizvode subjekta. Ako je onečišćenje slučajno ili je prisutnost takvih tvari nenamjerna, subjekt mora poduzeti odgovarajuće preventivne mjere i mjere predostrožnosti kako bi se u budućnosti izbjeglo ponovno onečišćenje.

Slično tome, člankom 29. stavkom 7. Uredbe o ekološkoj proizvodnji državama članicama dopušta se poduzimanje odgovarajućih mjera na njihovu državnom području kako bi se u ekološkim proizvodima ili proizvodima iz prijelaznog razdoblja izbjegla nenamjerna prisutnost tvari koje nisu odobrene za upotrebu u ekološkoj proizvodnji. To mogu učiniti ako se tim mjerama ne onemogućuje stavljanje na tržište proizvoda iz drugih država članica koji su proizvedeni u skladu s Uredbom o ekološkoj proizvodnji i ako obavijeste Komisiju i druge države članice o tome da primjenjuju članak 29. stavak 7. Četiri prethodno navedene države članice obavijestile su Komisiju o tome da na svojim državnim područjima poduzimaju takve mjere.

IV. SAŽETAK REZULTATA SLUŽBENIH ISTRAGA I NAJBOLJA PRAKSA

Službena izvješća o onečišćenju

U skladu s člankom 29. stavkom 9. Uredbe o ekološkoj proizvodnji države članice moraju do 31. ožujka svake godine Komisiji dostaviti rezultate službenih istraga o slučajevima onečišćenja proizvodima ili tvarima koji nisu odobreni za upotrebu u ekološkoj proizvodnji otkrivenima u prethodnoj godini.

Za 2022. i 2023. informacije je dostavilo 27 država članica, a za 2024. njih 25. Komisija je analizom tih izvješća o onečišćenju obuhvatila istu 21 tvar koja je ispitana u studiji EFSA-e navedenoj u odjeljku I. Radni dokument službi Komisije priložen ovom izvješću sadržava sažetu tablicu, kao i pojedinačne tablice za svaku od te 21 tvari, u kojima se navode: (i) kategorije proizvoda u kojima se proizvod ili tvar koja nije odobrena za upotrebu u ekološkoj proizvodnji najčešće pojavljuje; (ii) pripadajuća faza u lancu opskrbe; (iii) utvrđeni izvor i uzrok onečišćenja; i (iv) mjere poduzete u pogledu stavljanja na tržište proizvoda koji su bili predmet istrage.

Kad je riječ o fazi lanca opskrbe u kojoj su tvari otkrivene, konsolidirani su prosječni rezultati sljedeći: 66,2 % tvari otkriveno je u fazi proizvodnje, 10,2 % u fazi pripreme, 9,5 % u fazi skladištenja, 5,9 % u fazi distribucije, 3,3 % pri uvozu, 2,5 % pri stavljanju na tržište (npr. u maloprodaji) i 0,1 % pri izvozu¹⁶.

Kao glavni uzrok onečišćenja utvrđeno je zanošenje, koje u prosjeku čini 24,1 % slučajeva. U 16,7 % slučajeva subjekt nije poduzeo mjere predostrožnosti iz članka 28. stavka 1. Uredbe o ekološkoj proizvodnji, u 15,9 % slučajeva subjekt je upotrijebio proizvode ili tvari koji nisu odobreni u ekološkoj proizvodnji, a u 10,6 % slučajeva onečišćenje je nastalo u prethodnoj fazi lanca opskrbe. U 1,6 % slučajeva kao uzrok je utvrđeno miješanje ekoloških proizvoda ili proizvoda iz prijelaznog razdoblja s neekološkim proizvodima, a u 0,6 % slučajeva nedostatak sljedivosti. Naposljetku, u 14,8 % slučajeva utvrđeni su drugi izvori i uzroci, a u 14,9 % slučajeva izvor i uzrok onečišćenja nisu se mogli utvrditi.

Unatoč znatnim razlikama među tvarima valja istaknuti neke zajedničke obrasce u pogledu izvora i uzroka onečišćenja. U gotovo svim slučajevima u kojima je zaključak istraga bio da je onečišćenje posljedica subjektive aktivne upotrebe tvari ili nedostatka mjera predostrožnosti nije bilo dopušteno staviti proizvod na tržište kao ekološki proizvod, kako je predviđeno člankom 29. stavkom 2. Uredbe o ekološkoj proizvodnji. U drugim slučajevima ishodi su bili raznovrsniji.

Najbolja praksa

U skladu s člankom 29. stavkom 6. Uredbe o ekološkoj proizvodnji većina država članica dostavila je povratne informacije o najboljoj praksi. Jedan od ključnih primjera najbolje prakse i dalje je naglašavanje subjektima važnosti strogog pridržavanja mjera predostrožnosti, uključujući: (i) razdvajanje ekoloških i neekoloških proizvoda u fazi proizvodnje i u fazi prerade; (ii) primjenu odgovarajućih zaštitnih zona i međukulture i (iii) pažljivo sprečavanje onečišćenja čišćenjem opreme i razdvajanjem ekoloških proizvoda, proizvoda iz prijelaznog razdoblja i neekoloških proizvoda. Potrebna je i odgovarajuća procjena rizika koja se temelji na svojstvima proizvoda i metodama proizvodnje te na informacijama o prethodnoj uspješnosti subjekata kako bi se utvrdila najbolja praksa uzorkovanja (broj proizvoda, broj subjekata, faza proizvodnje itd.).

Države članice istaknule su važnost olakšavanja provedbe mjera predostrožnosti i kontrola kvalitete (koje provode sami subjekti), kao i ulogu akcijskih planova u ispravljanju i sprečavanju ponovljenih slučajeva nesukladnosti.

Neke države članice naglasile su potrebu za pružanjem pomoći subjektima izradom informativnih dokumenata i kontinuiranim osposobljavanjem za dionike duž lanca opskrbe, uključujući kontrolne ustanove. To može uključivati istraživačke projekte i ankete radi promicanja usklađenih pristupa među nadležnim tijelima i, prema potrebi, kontrolnim tijelima i kontrolnim ustanovama.

Države članice provode i ankete kako bi utvrdile razlike u pristupima među kontrolnim ustanovama, što može dovesti do prijedloga za poboljšanje. Općenito se ističe važnost

¹⁶ Stranica 49 pratećeg Radnog dokumenta službi Komisije.

pojednostavnjenja komunikacije na svim razinama kako bi se brzo otkrili i riješili problemi unutar sustava kontrole ekološke proizvodnje i izvukle pouke iz njih.

V. ZAKLJUČCI

Ekološki proizvodi i proizvodi iz prijelaznog razdoblja podliježu sveobuhvatnom skupu provjera i postupaka certificiranja radi provjere njihove sukladnosti s Uredbom o ekološkoj proizvodnji i mjerodavnim sekundarnim zakonodavstvom. Sustav kontrole ekološke proizvodnje pokazao se pouzdanim i jedan je od temelja uspjeha ekološkog sektora u EU-u jer građani očekuju da ekološki proizvodi ne sadržavaju tragove tvari koje nisu odobrene za upotrebu u ekološkoj proizvodnji.

Uredbom o ekološkoj proizvodnji utvrđena su pravila za postupanje u slučajevima kad potkrijepljene informacije (najčešće rezultati laboratorijskih ispitivanja) upućuju na prisutnost tvari koje nisu odobrene za upotrebu u ekološkoj proizvodnji. U takvim slučajevima mora se odmah pokrenuti službena istraga kako bi se utvrdio izvor i uzrok prisutnosti tvari koja nije odobrena za upotrebu u ekološkoj proizvodnji radi jamčenja integriteta proizvoda. Nacionalna nadležna tijela ili, prema potrebi, kontrolna tijela ili kontrolne ustanove upravljaju sustavom prema usklađenoj metodologiji utvrđenoj u članku 2. Provedbene uredbe Komisije (EU) 2021/279.

U studiji EFSA-e navodi se velik broj mogućih izvora i uzroka prisutnosti tvari koje nisu odobrene za upotrebu u ekološkoj proizvodnji za 21 analiziranu tvar iz skupine pesticida, ali je istaknuto i da bez odgovarajuće istrage nije moguće isključiti namjernu upotrebu ili nedostatak potrebnih preventivnih mjera. Studija je pokazala i da je pojava ostataka znatno manje vjerojatna u ekološkim proizvodima nego u usporedivim konvencionalnim proizvodima. Ti nalazi potvrđuju visoku razinu pouzdanosti sustava kontrole ekološke proizvodnje EU-a, potrebu za održavanjem strogih protokola kontrole i uzorkovanja te važnost sustavnog provođenja službenih istraga.

U ovom se izvješću potvrđuje da se nadležna tijela i, ako je primjenjivo, kontrolna tijela ili kontrolne ustanove suočavaju s određenim operativnim izazovima pri utvrđivanju izvora i uzroka onečišćenja, osobito kad do njega dolazi na kraju lanca opskrbe gdje broj istraga koje nisu zaključene i dalje izaziva zabrinutost. Potvrđuje se i da su pravila o sustavnim službenim istragama u slučajevima potkrijepljenih nesukladnosti nužna kako bi se zajamčio integritet ekoloških proizvoda.

Neki subjekti kritizirali su vrijeme potrebno za pokretanje i dovršetak istraga, složenost tih postupaka, različite pristupe među nacionalnim nadležnim tijelima, kontrolnim tijelima i kontrolnim ustanovama, dodatne troškove i moguće učinke na lance opskrbe.

Komisija je spremna poticati usklađeniju provedbu članka 29. aktivnom suradnjom s nadležnim tijelima i, prema potrebi, kontrolnim tijelima i kontrolnim ustanovama na namjenskim radionicama radi razmjene iskustava i najbolje prakse, i to u svrhu smanjenja opterećenja za subjekte u lancu opskrbe ekološkim proizvodima.

S druge strane, u ovom se izvješću pružaju dokazi da se službene istrage u pravilu pokreću brzo i često dovršavaju u razumnom roku. Slično tome, čini se da mjere za sprečavanje neopravdanog stavljanja na tržište proizvoda koji su predmet istrage kao ekoloških proizvoda

uglavnom dobro funkcioniraju, iako i dalje postoje problemi sa svježim proizvodima s kratkim rokom valjanosti.

Zaključno, Komisija smatra da trenutačni sustav funkcionira relativno dobro i da u ovoj ranoj fazi provedbe nisu potrebne nikakve prilagodbe. S obzirom na postupno stjecanje znanja različitih dionika Komisija očekuje daljnja poboljšanja u funkcioniranju sustava te je spremna taj proces poduprijeti poticanjem daljnjeg dijaloga i razmjene iskustava među svim dionicima.